

Oponentský posudek disertační práce

Autor: PaedDr. Vladimír Šik

Název: Využití supervize jako metody pro zvyšování kompetencí u vybrané skupiny pracovníků v oblasti pomáhajících profesí

Školitel: doc. PaedDr. Ludvík Eger, CSc.

Formální náležitosti:

Předložená disertační práce splňuje formální náležitosti na daný druh práce. Autor se přesto nevyvaroval některých drobných pochybení. Především měl jednotně volit buď mezeru mezi odstavci nebo nikoliv. Obsahuje např. chybu vzniklou při tisku (s. 79). Přílohy nejsou stránkovány od s. 1. Nejedná se však o výtky, které by měly zásadní vliv na celkové hodnocení předložené disertační práce.

Schopnost práce s literaturou a zdroji a jejich citace:

Autor využil dostatečný počet pramenů pro svou disertační práci, a to jak českých, tak i zahraničních. Odkazy v textu jsou víceméně jednotné, přesto např. na s. 85 chybí strana u obr. č. 12; dtto s. 148 a pozn. pod čarou. U některých částí textu, které jsou parafrázemi autor uvádí strany v původním zdroji, u některých nikoliv. V seznamu použitých zdrojů autor poměrně nestandardně volí tučné písmo u názvu dokumentu či autorů. Dále např. u zdroje Bourn ... jsou pouze iniciály. Celkově však autor s literaturou zachází relativně vhodně (viz však poznámka k metodologii).

Jazyková a stylistická úroveň:

Odpovídá nárokům kladeným o práce obdobného druhu. Autor vhodně zapojuje vlastní text, který nepůsobí rušivým dojmem. Vyskytují se občasné stylistické chyby, např. s. 149 a pozn. pod čarou: „...*se jako zároveň jako spoluautor...*“.

Obsahová stránka disertační práce:

Teoretická část:

Autor svou teoretickou část rozdělil do celkem 8 kapitol, to osobně považuji za přílišné tříštění textu. Uvedené tříštění textu vede k následující situaci. Na s. 110 autor píše, že se v předchozím textu podrobně zabýval vzdělávací funkcí supervize. Vzdělávací funkci supervize je však věnována pouze jedna subkapitola, která zabírá cca ½ strany. Přirozeně lze nalézt souvislosti a odkazy na uvedenou funkci supervize i v jiných subkapitolách. Dále supervizi jako nástroj vzdělávání je věnována jedna kapitola (dle názvu kapitoly), a to v rozsahu 9 stran. Stejně jako u výše uvedeného příkladu je nutné doplnit, že k dané kapitole se váží i další informace uvedené v textu. Dovolil bych si autorovi navrhnout, že pokud se rozhodne (v případě úspěšné obhajoby) svou disertační práci publikovat, aby zvážil reorganizaci textu své práce.

Výše uvedený odstavec je jedinou komplexní výtka, která se týká teoretické části práce. Další níže uvedené se týkají fragmentárně určitých částí.

V subkap. 6.1 (možná mohl autor upravit její název tak, aby více odpovídal obsahu) se autor poměrně výrazně věnuje vztahu teoretické výuky a praktických dovedností. Tato problematika je v oblasti pedagogiky řešena několik stovek let. Proto by byl zajímavý stručný historický exkurz, protože v této rovině není téměř rozdíl mezi pedagogikou a sociální prací. Dále se autor několikrát zmíní o kurikulech škol. Domnívám se, že obecné autorovo konstatování nemusí souviset vždy s realitou. Považoval bych za vhodné, aby ono tvrzení bylo podpořeno i analýzou studijních plánů (i oborů jejichž absolventi jsou dle zákona sociální pracovníky). K uvedené výtce částečně autor uvádí pozn. pod čarou č. 22, ale domnívám se, že ho v této situaci limituje jeho osobní zkušenost, kterou generalizuje. Stejně tak by byla vhodná stručná komparace stavu v ČR a vybraných zahraničních zemí. Pozitivně však oceňuji, že autor prezentuje názory obou „táborů“, kteří se vyjadřovali či vyjadřují k dané problematice.

V subkap. 6.2 uvádí autor model profesního růstu dle Havrdové – *neuvědomovaná nevědomost, uvědomovaná nevědomost, uvědomovaná znalost, neuvědomovaná znalost*. V angl. psané lit. se však uvedený model překládá spíše jako – *nevědomá nekompetentnost, vědomá nekompetentnost, vědomá kompetentnost a nevědomá kompetentnost*. Což je v souvislosti s tematickým zaměřením disertační práce mnohem vhodnější, ale především pak autor dává do „rovnítka“ pojmy znalost a kompetence, a to je dosti zavádějící.

Celkově bych očekával více informací z oblasti jiných forem a metod vzdělávání v komparaci se supervizi. Stejně tak o zpětné vazbě – což je v pedagogice téma v podstatě na samostatnou disertační práci.

Dále mohl autor jednotlivé kapitoly více propojovat.

Empirická část:

Autor velice detailně popisuje metodologické ukotvení své disertační práce. To na jednu stranu působí dojmem, že autor chtěl opravdu vše detailně popsat. Osobně však takto detailní popis považuji za nadbytečný, a to i ve srovnání s pracemi obdobného typu. Vzhledem k celkovému rozsahu práce to však nelze v autorově pojetí chápat jako samoučelnost. Vzhledem k tématu autor správně zvolil kvalitativní přístup a i zvolené výzkumné metody jsou odpovídající danému tématu. Výzkumné otázky jsou formulovány v soulady s metodologickými zvyklostmi a tedy správně.

Ovšem cíl empirické části, který je v úvodu práce, je naprosto nedostatečný. Cílem empirické části nemůže být realizace výzkumu za účelem získání nových poznatků.

I když i obsahovou analýzu považuji za odpovídající metodu, tak se domnívám, že na interpretaci mohl mít vliv fakt, že autor se podílel na tvorbě analyzovaného dokumentu. Dále považuji za problematické samotné kódování a kategorizaci dat. Autorem uváděné kódy v kategorii A jsou shodné s kódy u kategorie C.

Obecně považuji za největší nedostatek empirické části, že se autor zabýval daným tématem spíše v obecné a nikoliv konkretizované podobě. Větší prostor je věnován supervizi jako takové než jejímu vlivu na zvyšování kompetencí, konkrétních kompetencí.

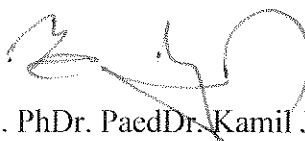
V závěrech z výzkumu a v závěru jako takovém není autor v podstatě kritický k supervizi jako metodě zvyšování kompetencí. Je logické, že supervize nemůže zvyšovat (rozvíjet) všechny kompetence (viz výčet na s. 50-51).

Celkové hodnocení:

I přes určité výtky, které se v posudku objevují, disertační práci doporučuji k obhajobě. Většina mých výtek je k diskusi s autorem a i o tom je obhajoba disertační práce. Disertační práce je celkově zpracována na úrovni, která umožňuje udělit titul Ph.D. Požaduji, aby autor zodpověděl následující otázky:

1. Na s. 109 uvádíte slovo pravomoc jako synonymum ke slovu kompetence. Z jakého důvodu neuvádíte synonymum způsobilost?
2. Jaký je rozdíl mezi celoživotním učením a celoživotním vzděláváním?
3. Jak supervizor docílí zvýšení originality soc. pracovníka?

V Opavě dne 25. 8. 2015

doc. PhDr. PaedDr. Kamil Janiš, CSc.